

Varja Hrvatin Varja Hrvatin INTERNET JE ODER IN LJUDJE ZGOLJ MEMI

zajamem sapo

jan: **začne kričat**

varja: ej ej ej, kaj pa je fora?

jan: sori, sam lihkar sm se zavedu, da je treba iz vsega tega materiala narest predstavo

Ko me je Jan povabil k sodelovanju pri predstavi, sem ob prebiranju koncepta za prijavo na razpis zajela sapo ob takratnem naslovu **gasps**. Ker je koncept tematsko in metodološko nekako orisoval aktualno temo in nek sodobni performativ, ki me je zanimal, sem se takoj zagrela za idejo. Potem sem si pa mislila, "kako d fak" lahko narediš predstavo o memih. Z živimi telesi. Z gibom. Onkraj neke bazične ilustracije formata in nizanja referenc ter asociacij. Kako lahko skozi problematizacijo memov sploh spregovoriš o neki relevantni temi, da ne izpade popolnoma banalno in "random"? Ta radikalno drzna ideja, za katero v tistem trenutku nisem razumela, v kaj se bo razvila, me je neizmerno vznemirjala in me pravzaprav navdihuje še ta trenutek, dva tedna pred premiero, ko tipkam pričujoči esej.

ko gledaš en Netflix dokumentarec in začneš preizpraševati vse

Nič. Nič ni. Niča ni. Ničesar ni bilo. In potem je bila beseda. In gesta. In meme. Vse se je začelo z izvorno idejo o obravnavanju fenomena internetnega meme na vsebinski ravni ter raziskovanja mimezisa, memetike, repetitive in kopiranja na ravni giba in forme. Po prvi fazi vaj, ki je potekala na rezidenci, se je ekipa vrnila z goro materiala, ki je na gibalni ravni zajemala vse od ritualizacije vsakdana, grajenja ritualov s pametnimi telefoni, nabora gibalnih memov ter kombinacij in zaporedij le-teh, vse do petnajstih strani kontekstualnih referenc, ki so zajemale viralne pesmi *and I will always love you, don't go breaking my heart, can't touch this, ai ai ai ai ai ai, Puerto Rico, do you believe in life after love, living in Americaaaaa*, videe, podobe, pojave, dogodke, osebnosti, citate, *Houston, we have a problem, May the Force be with you, They may take our lives, but they'll never take our freedom, This is Sparta!*. Ta gora materiala, ki je v začetni fazi procesa vključevala tudi vseprisotno uporabo "face filtrov" prepoznavnih pop ikon, politikov, emoji-jev in karakterjev, se je izlila v konglomeratno gmoto vsega, kar nas je in kar nas vsak dan oblega. Kako zdaj iz vsega tega vznemirljivega, žmohtnega nabora izluščiti tisto, kar je najbolj prepoznavno, najbolj povedno ali če se izrazimo po memovski – viralno? *In potem se je zgodil MEMEMEME.*

ko probaš zaspat, ampak začneš premlevati

Meme je ideja, je množitelj in razmnoževalec idej, je ponavljanje ideje, z variacijo in selekcijo. Po *Richardu Dawkinsu*, ki prvi definira meme, je meme razumljen skozi različna vedenja, ki se kljub svoji naključnosti ali nesmiselnosti neprestano pojavljajo v družbi. Vse, kar nas obkroža, kar sestavlja človeško življenje – jeziki, zgodbe, navade, znanja, vedenjski vzorci – tvori človeško kulturo in komunikacijo, ki jo meme kot replikator idej razmnožuje, mutira in nadgrajuje. *KEEP S* pojavom interneta se ti vzorci digitalizirajo v obliki »internetnega meme«. Ti generirajo in reproducirajo fragmente podob in vsebin, ki preko globalne viralnosti vzpostavljajo subverzivni trk med konteksti in pomeni. Ker obstoj mema sloni na hipnosti (torej minljivosti), je ta močno vezan na hranjenje s pozornostjo *CALM*. Odkar poznamo oglaševanje, vemo, da je ekonomija konzumacije vezana na trženje s človeško pozornostjo. Ker oglaševanje in meme v svojem bistvu oba ciljata na tem hitrejši in tem večji domet, *AND* pravzaprav delujeta po principu ustvarjanja distrakcij, ki lomijo in zamotijo rutino našega vsakdana.

Teoretik *Yves Citton* se skozi raziskovanje ekologije pozornosti ter “ehologije” ukvarja z dekodiranjem mehanizmov širjenja fragmentov idej in podob. Ekologijo memov *MEME* je moč razumeti skozi princip širjenja in razmnoževanja, saj ti v srži delujejo kot virusi ali geni. Memi se tako kot geni z vsako kopijo spreminjajo, mutirajo in mestoma združujejo z drugimi memi. Najmočnejši memi se reproducirajo največkrat in lahko postanejo viralni. V času ekonomizacije pozornosti *ON*, torej pozornosti kot kapitala, *Citton* preizprašuje mehanizme distrakcij in človeške pozornosti ter s tem postavlja vprašanje njene kritične vrednosti. *Keep calm and meme on.*

ko so stvari dobre, ampak so predobre, zato se začneš spraševati, kdaj se ti bo zgodila naslednja tragedija

Proces predstave je predstavljal strnjeno, nasičeno pot nabiranja in sprobavanja materiala, iskanja uprizoritvenega jezika gest in predvsem oženja referenčnega polja znotraj teme, ki ji referenčni bazen predstavlja prostrano vesolje interneta. Kako torej začeti? Metodološki pristop raziskovanja memetike, kopiranja in ponavljanja se je iz gibalno-plesne logike preselil v simultano konstrukcijo asociativnega univerzuma, ki ga poseljujejo performerji – akterji in nosilci digitalizirane komunikacije. Ko opazujem potek konstrukcije te predstave, govorim o konstrukciji, saj režija in koreografija v tem primeru zame ne zajameta kompleksnosti spletnja te fragmentarne strukture, ki hkrati prevaja internetno logiko v uprizoritveni kod ter simultano izumlja jezik, ki bi onkraj ilustracije vzpostavljala konstrukt ekvivalentnega odrskega sveta, se zavem, da pravzaprav gradimo odrski leksikon za razumevanje, kaj meme je, kako deluje in kaj pravzaprav njegovi viralnost, hipnost, informativnost in minljivost producirajo. Če torej govorimo o konstrukciji, potem glavno orodje postane partitura – dobesedno komponiranje predstave z vsemi elementi in nivoji izraznih medijev. V tem kontekstu dramaturgija prevzame mehanizem in logiko memov. Iz enostavnega giba, ki nekaj sporoča, nanj lepi plasti in medije, kjer sporočilnost z vsakim dodatnim nivojem pridobi na mutaciji, sprevačanju pomena, ustvarjanju pomenske vrzeli ali pa kontekstualne subverzivnosti. Kako govoriti jezik mema, ki biva znotraj interneta, se reproducira na socialnih omrežjih in se “uteleša” zgolj digitalno? Kako zgraditi most, ki bi skozi analogno logiko ter živostjo (odra in performerjev) – kot glavne komponente uprizoritvene umetnosti – uspel dekodirati mehanizem in namembnost mema kot digitalnega komunikacijskega formata ter nosilca idej?

ko vse kar gre lahko narobe, gre narobe, ampak si še vedno okej

Na neki točki si je bilo treba zastaviti vprašanje, zakaj sploh ta predstava in kaj z njo hočemo odpirati? Zdi se mi, kot da je sama predpostavka meme sveta, pop kulturnega ter instant aktualnopolitičnega ali raje družbenega, zahtevala »statement«, ki stoji za vsem skupaj. Kaj ta štiri telesa, ki tvorijo repetitivne, kopirane in mutirane gibe, sporočajo in v kakšnem svetu sploh lahko obstajajo? V našem. V svetu, ki čustva pretvarja v »emoji-je«, ki znanje in globalno stanje servira v obliki preobilice informacij, za katere ne vemo, od kod sploh prihajajo, kdo jih kontrolira in ali so sploh resnične. Živimo v družbi, ki je individualizirana, odtujena, pasivna in čedalje bolj narcisoidna. Zapletamo se v vrtinec identificiranja skozi socialna omrežja, skozi filtriranje življenj v lično uniformirano konvencionalnost in konformizem. Kaj nam preostane? Kdo sploh smo? Reprodukcijska privlačnih in povednih podob v nas vzbuja varnost ter inkluzivnost. In kljub temu, da je kritična distanca nekaj, kar poskušamo ohranjati in skozi forumsko anonimnost komentarjev in objav prikazati, pa smo simultano pogoltnjeni v brezno fiktivne realnosti, ki je skrojena za nas, za konzumacijo, za pripadnost. Vse to nas preobraža v nosilce naučenih vzorcev, ki se v nas zaredijo, ne da bi mi to sploh opazili in bili sposobni kontrolirati. Kot kloni obče ideologije sveta se potapljamo v globalno eksistencialno krizo, kar prvi zadetek iskanja pod besedo *meme* na spletnem *urban dictionary* opiše kot »the cure for depression«.

ko se poskušaš izkazati v svoji karieri, vzdrževati socialno življenje, piti dovolj vode, telovaditi, vsem odgovoriti na sporočila, ostati pri zdravi pameti in biti srečen

Ko na vaji opazujem performerje, ugotavljam, da tukaj skorajda ne govorimo več o plesu in koreografiranem telesu, temveč reprogramiranju telesa, da razmišlja in deluje drugače – fragmentarno, digitalno, anorgansko, v podrejenosti gesti in svojemu pametnemu telefonu. Performerji niso ne liki ne bitja, skorajda tudi ne telesa; so nosilci idej, izvajalci kontekstov in izpolnjevalci pomenskih vrzeli. Hkrati se ob konstruiranju njihovega gibalnega jezika simultano plastijo tekstovna narativna plast, fragmentarna in referenčna glasbena podlaga ter vizualna spremljava, ki je operirana in vpeljana s strani performerjev. ***In...*** Ta celotna konstelacija ***Ter...*** pod vprašaj postavlja koncept ***In*** identitete. Kdo so zdaj ti ***ter*** performerji, ***I*** ki živijo v ***Den*** asociativnem ***idem*** brezizhodnem »loop-u«? ***In, ter*** In kdo smo mi, ***I den*** ljudje, ki ***dem der*** v prepričanju ***In, ter, I, den,*** svoje avtonomnosti ***ti ti, net*** od vzorcev ***In, ti, ti, net, net*** kopiranja, ***In, ti, ter, net,*** reproduciranja ***I, den, ti, tet*** in ponavljanja ***A!*** izgubljam v pogled v to ***Aaa?*** kar je naša identiteta ***AAAAA*** izluščena vseh kopiranih ***AAAAAAAAAAAAAAAaAAAAAAAAAAAAAaAAAAAAAAAAAA*** in naučenih vzorcev ***AaAaAaAaAa AaAaaaaaaaAaAAAAAaaaAaAaAaAAAAAAAAAAAAaaa***

aplavz